

Foto Brede Welvaart

Onderzoeksverantwoording

HET pon | telos

Verantwoording Regiokompas Brede Welvaart 2025

Het PON & Telos heeft zorgvuldig indicatoren geselecteerd om duurzame ontwikkeling te meten middels het framework van het Regiokompas Brede Welvaart, maar wordt daarin beperkt door de beschikbaarheid van data. Niet alle wenselijke indicatoren worden volgens de basisprincipes frequent gemeten, en niet alles wat wel wordt gemeten wordt ook goed gemeten. Met dit in gedachten heeft Het PON & Telos een set indicatoren samengesteld om brede welvaart te meten, gebaseerd op een lange traditie en ruime ervaring met het monitoren van duurzame ontwikkeling.

De keuze voor de indicatoren is gebaseerd op een aantal basisprincipes:

- De indicator moet een sterke relatie hebben met de doelen van brede welvaart;
- De indicator moet passen bij de lokale context;
- De gebruikte data moeten van hoge kwaliteit zijn en afkomstig van een betrouwbare bron;
- De gebruikte data moeten beschikbaar zijn voor alle Nederlandse gemeenten;
- De indicator moet frequent worden gemeten.

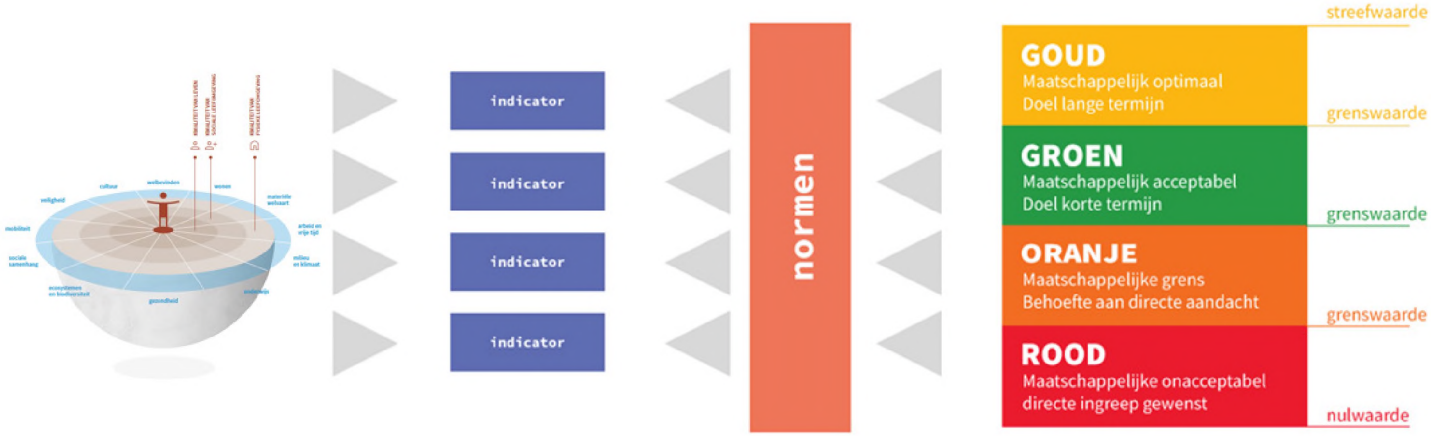
De dataset wordt voortdurend geactualiseerd en verbeterd, waardoor directe vergelijkingen met datasets uit voorgaande jaren niet altijd mogelijk zijn. Jaarlijks worden er kwaliteitsslagen gemaakt, waarin de indicatoren grondig worden beoordeeld en indien nodig aangepast of verwijderd. Dit gebeurt bijvoorbeeld wanneer de definitie van de indicator niet meer representatief is, de indicator verouderd is, of de data te veel ontbrekende waarden bevat. Er wordt dan gekeken of er betere of alternatieve indicatoren beschikbaar zijn van goede kwaliteit. Door deze actualisatie en verbeterslagen, is het mogelijk dat de thema's in de dataset verschillen van die van eerdere jaren.

Door deze aanpassingen ieder jaar, kunnen de thema's in de dataset verschillen van die in andere jaren.

Om het effect van deze aanpassingen te ondervangen wordt de gehele dataset jaarlijks opnieuw berekend aan de hand van de nieuwe indeling, op dit manier blijven de vergelijkingen zuiver.

Hoe lees je de lange termijndoelen/ relatie lange termijn doelen?

De eisen of lange termijn doelen vormen een belangrijk onderdeel van de monitor. Ze verwoorden eigenlijk de lange termijn ambities van de gemeente, zogezegd de gemeenschappelijke droom ('stip op de horizon'). Met behulp van de indicatoren wordt vervolgens gemeten of de gemeente er in slaagt haar ambities ook waar te maken. Hoe ver staat men af van doelrealisatie.

Van framework naar scores

Het PON & Telos heeft een methode ontwikkeld waarmee ruwe data van verschillende indicatoren worden omgezet naar gestandaardiseerde (duurzaamheids)scores. Dankzij het gebruik van normeringen kunnen gemeenten op een eerlijke manier worden beoordeeld en onderling worden vergeleken. Alle Nederlandse gemeenten worden volgens precies dezelfde werkwijze geanalyseerd, wat zorgt voor een betrouwbare en eerlijke vergelijking (fair benchmarking).

De normeringen brengen streefwaarden van een indicator in beeld. Bij het bepalen van de normen wordt een vaste volgorde aangehouden: wetenschappelijke richtlijnen en wettelijke kaders krijgen de hoogste prioriteit. Als die er niet zijn, wordt gekeken naar nationale of regionale doelen, of regionale vergelijkingen en vergelijkingen in de tijd. Op deze manier krijgt elke indicator, en daarmee elk thema, een score tussen de 0 en 100. Hoe hoger de score, hoe beter.

Bijvoorbeeld: een lage werkloosheid resulteert in een hoge score, dichter bij de 100. Een lage beoordeling van de eigen gezondheid leidt juist tot een lage score, richting de 0.

De scores worden als volgt geïnterpreteerd:

- **0–25:** maatschappelijk onacceptabel; directe actie is nodig.
- **25–50:** er is serieuze aandacht vereist.
- **50–75:** acceptabel voor de korte termijn.
- **75–100:** optimaal; dit is het gewenste niveau voor de lange termijn.

Deze aanpak maakt het mogelijk om de prestaties van gemeenten op het gebied van duurzame ontwikkeling op een overzichtelijke en betekenisvolle manier in kaart te brengen.

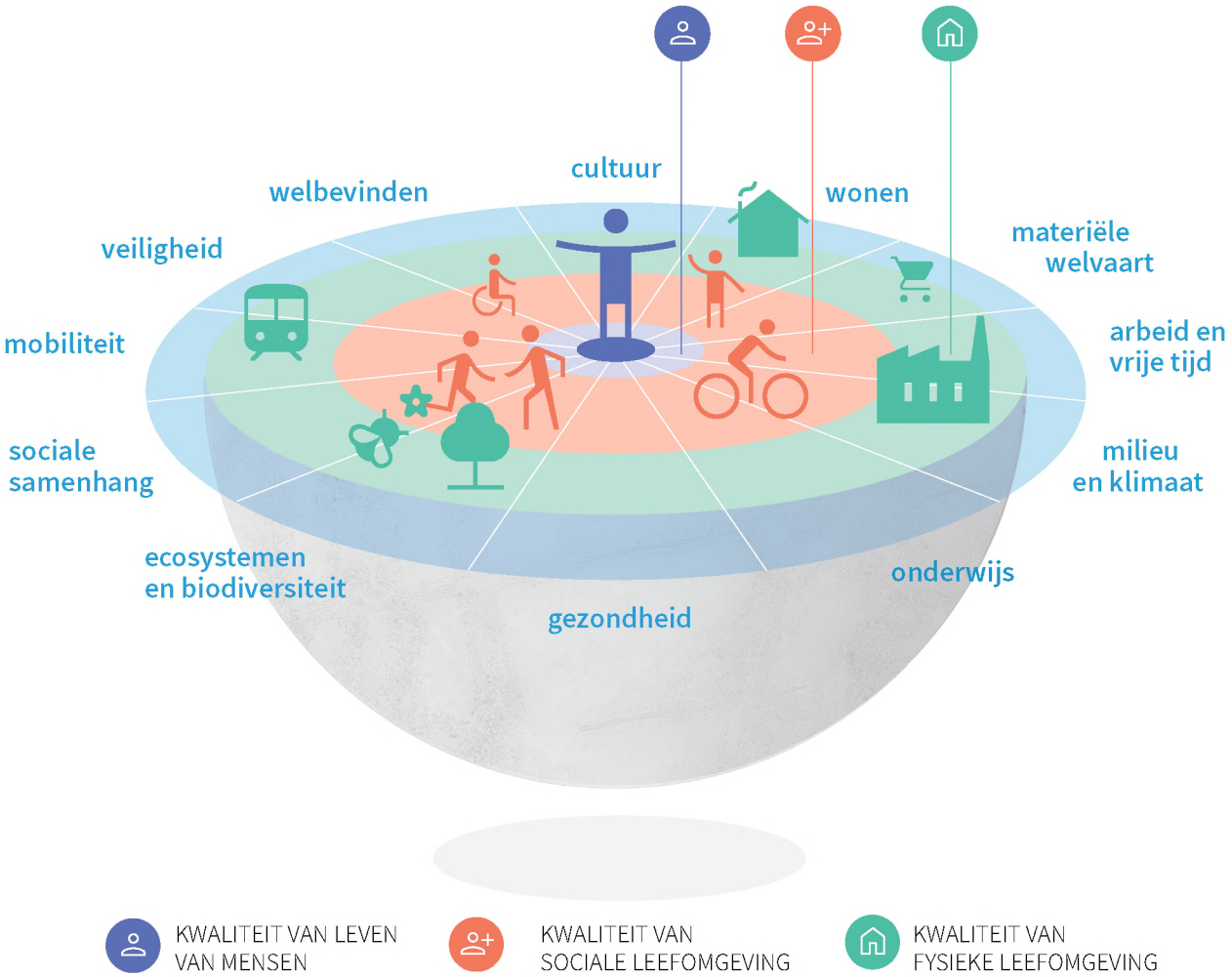
Zodra de scores voor elke indicator zijn berekend, worden deze geaggregeerd tot themascores door een weging toe te passen op alle indicatoren binnen een specifiek thema. Dit is in de meeste gevallen een gelijke weging, maar soms wordt een indicator zwaarder meegewogen dan een ander. Binnen het framework van het Regiokompas Brede Welvaart resulteert dit in twaalf themascores.

Naast de wisseling en verschuivingen van indicatoren, kunnen normeringen van indicatoren zijn aangepast. Wetgeving en doelstellingen kunnen veranderen. Zo ook als de data sterk veranderd, is het soms onontkoombaar om de grenswaarden van de normering aan te passen. Op basis van de normeringen worden scores berekend. Als een normeringsgrens verandert, worden de scores anders berekend en kunnen de scores in de ene dataset niet direct worden vergeleken met de scores in de datasets van eerdere jaren.

Rapportagejaren en peiljaren

In dit rapport worden de meest recent beschikbare data gebruikt. Deze meest recente data worden gerapporteerd als de resultaten uit rapportagejaar 2025, het jaar waarin de monitor wordt gepubliceerd. De meest recent beschikbare data komen meestal uit een jaar voor 2025, omdat de verslaggeving van de data (veelal) achterloopt met de werkelijkheid. In veel gevallen is het dus zo dat de data uit rapportagejaar 2025 een ander peiljaar betreffen. Om de opbouw van een tijdreeks mogelijk te maken, zijn de gestandaardiseerde scores voor elke indicator zo consistent mogelijk verdeeld over de verschillende rapportagejaren, tot en met 2025. De meest recente gegevens zijn toegewezen aan rapportagejaar 2025; eerdere referentiejaren zijn zoveel mogelijk met terugwerkende kracht ingevuld. In gevallen waar datapunten ontbraken, zijn gegevens waar mogelijk aangevuld met waarden uit het voorafgaande of opvolgende jaar.

Overzicht indicatoren

WELBEVINDEN

STRESS (Percentage)

CBS, GGD GHOR, alle GGD'en, RIVM (2020, 2022)

Het percentage personen van 18 jaar of ouder dat de afgelopen 4 weken (heel) veel stress heeft ervaren.

*Hoe **lager** hoe beter*

Grondslag normering
Geografische vergelijking

Lange termijn doel
Inwoners zijn gelukkig.

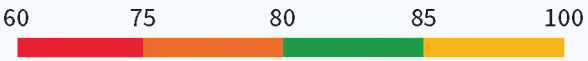
Relatie lange termijn doel
Stress gaat over het proces om je staande te houden in een veranderende omgeving. Dingen om je heen veranderen, en daar moet je je op aanpassen. Wanneer stress te veel wordt heeft het een negatieve invloed op het welbevinden van mensen.

WELBEVINDEN

TEVREDENHEID MET HET LEVEN (Percentage)

CBS (2013-2023)

Deel van de mensen van 18 jaar of ouder dat tevreden is met het leven dat ze leiden.

*Hoe **hoger** hoe beter*

Grondslag normering
Geografische vergelijking

Lange termijn doel
Inwoners zijn gelukkig.

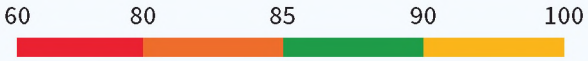
Relatie lange termijn doel
De tevredenheid met het leven heeft een directe relatie met het lange termijn doel wat past in dit thema.

WELBEVINDEN

REGIE OVER HET LEVEN (Percentage)

CBS, GGD GHOR, alle GGD'en, RIVM 2016, 2020)

Percentage dat matig of veel regie over eigen leven ervaart, gebaseerd op een 7-tal stellingen.

*Hoe **hoger** hoe beter*

Grondslag normering
Geografische vergelijking

Lange termijn doel
Inwoners zijn gelukkig.

Relatie lange termijn doel
De mate van regie over het eigen leven bepaalt voor een belangrijk gedeelte of burgers gelukkig zijn, en betrokken kunnen zijn bij de samenleving.

WELBEVINDEN

VERTROUWEN IN ANDEREN (Percentage)

CBS (2012-2023)

Percentage mensen van 15 jaar en ouder dat het eens is met stelling dat de meeste mensen over het algemeen te vertrouwen zijn. Ook wel gegeneraliseerd vertrouwen genoemd.

*Hoe **hoger** hoe beter*

Grondslag normering
Geografische vergelijking

Lange termijn doel
Burgers hebben in algemene zin vertrouwen in elkaar.

Relatie lange termijn doel
Voor de sociale participatie van de samenleving is het van groot belang om sociaal vertrouwen te hebben. Dit is de basis waardoor participatie vorm kan krijgen.

ARBEID EN VRIJE TIJD

ARBEIDSONGESCHIKTHEID (Percentage)

CBS (2013-2023)

Percentage van de beroepsbevolking dat een uitkering ontvangt in het kader van de WAO, WIA of WGA.

*Hoe **lager** hoe beter*

Grondslag normering

Geografische vergelijking

Lange termijn doel

Werk is gezond: langdurig ziekteverzuim en uitstroom t.g.v. arbeidsongeschiktheid worden voorkomen.

Relatie lange termijn doel

Mensen kunnen beroep doen op verschillende wettelijke regelingen waar het gaat om arbeidsongeschiktheid. Onderscheid wordt gemaakt tussen de WAO (Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering), de Wajong (Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten) en de WAZ (Wet Arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen). In 2006 is de WAO vervangen door de WIA (Wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen). De gebruikte indicator: het aandeel WAO-ers + WIA-ers in de potentiële beroepsbevolking.

ARBEID EN VRIJE TIJD

BRUTO ARBEIDSPARTICIPATIE (Percentage)

CBS (2013-2024)

Het aandeel van de (werkzame en werkloze) beroepsbevolking in de bevolking (beroeps- en niet-beroepsbevolking).

*Hoe **hoger** hoe beter*

Grondslag normering

Geografische vergelijking

Lange termijn doel

Het arbeidspotentieel van de totale potentiële beroepsbevolking wordt benut.

Relatie lange termijn doel

Deze indicator geeft aan in hoeverre het potentieel van de beroepsbevolking benut wordt.

ARBEID EN VRIJE TIJD

DEMOGRAFISCHE DRUK (Percentage)

CBS 2012-2024)

De verhouding tussen het aantal personen van 0 tot 20 jaar en van 65 jaar of ouder ten opzichte van de personen in de zogenaamde 'productieve' leeftijdsgroep van 20 tot 65 jaar.

*Hoe **lager** hoe beter*

Grondslag normering

Geografische vergelijking

Lange termijn doel

De vraag naar en het aanbod van arbeid zijn in evenwicht, kwalitatief en kwantitatief.

Relatie lange termijn doel

De leeftijdsopbouw van de bevolking zegt iets over de toekomstige verhouding tussen de werkzame bevolking en de totale bevolking en daarmee iets over de toekomstbestendigheid van de arbeidsmarkt. Een relatief oudere bevolking kan een probleem opleveren voor de toekomst doordat de verhouding werkenden/niet werkenden af zal nemen. Naarmate er minder sprake is van vergrijzing of juist meer sprake is van vergroening is een regionale arbeidsmarkt beter toegerust voor de toekomst. Het samenspel van voorgenoemde twee effecten noemen we demografische druk.

ARBEID EN VRIJE TIJD

TEVREDENHEID MET VRIJE TIJD (Percentage)

CBS (2013-2023)

Percentage mensen vanaf 18 jaar die een score van 7 tot en met 10 geven op de vraag 'Kunt u op een schaal van 1 tot en met 10 aangeven in welke mate u tevreden bent met de hoeveelheid vrije tijd die u heeft'.

*Hoe **hoger** hoe beter*

Grondslag normering

Geografische vergelijking

Lange termijn doel

De bevolking heeft een goede werk-privé balans.

Relatie lange termijn doel

Men is tevreden met de hoeveelheid vrije tijd naast arbeid.

ARBEID EN VRIJE TIJD

WERKGELEGENHEIDSFUNCTIE (Ratio)

CBS | LISA (2019-2023)

Het aantal banen afgezet tegen de beroepsbevolking.

*Hoe **hoger** hoe beter*

Grondslag normering

Geografische vergelijking

Lange termijn doel

De vraag naar en het aanbod van arbeid zijn in evenwicht, kwalitatief en kwantitatief.

Relatie lange termijn doel

Werkgelegenheid betreft banen in een gemeente, ongeacht waar werknemers wonen. De beroepsbevolking omvat inwoners van die gemeente, ongeacht waar zij werken. De verhouding tussen werkgelegenheid en beroepsbevolking toont of een gemeente arbeid aantrekt (importeert) of afstaat (exporteert). Deze verhouding heet de werkgelegenheidsfunctie en geeft inzicht in de balans tussen arbeidsvraag en -aanbod.

ARBEID EN VRIJE TIJD

WERKLOOSHEID (Percentage)

CBS (2013-2024)

De werkloze beroepsbevolking als percentage van de (werkzame en werkloze) beroepsbevolking (15 tot 75 jaar).

*Hoe **lager** hoe beter*

Grondslag normering

Geografische vergelijking

Lange termijn doel

De vraag naar en het aanbod van arbeid zijn in evenwicht, kwalitatief en kwantitatief.

Relatie lange termijn doel

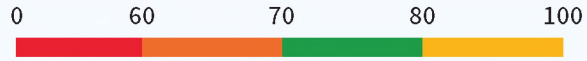
Het werkloosheidpercentage zegt iets over het functioneren van de arbeidsmarkt. Een hoog werkloosheidpercentage duidt erop dat de arbeidsmarkt slecht functioneert, dat zowel het gevolg kan zijn van het in kwantitatief opzicht niet op elkaar aansluiten van vraag en aanbod, maar het kan ook betrekking hebben op het in kwalitatief opzicht niet goed op elkaar aansluiten van vraag en aanbod.

GEZONDHEID

BEOORDELING EIGEN GEZONDHEID (Percentage)

CBS, GGD GHOR, alle GGD'en, RIVM 2012, 2016, 2020, 2022)

Percentage personen van 18 jaar of ouder met antwoordcategorie 'zeer goed' of 'goed' op de vraag naar de algemene gezondheidstoestand.

*Hoe **hoger** hoe beter*

Grondslag normering

Geografische vergelijking

Lange termijn doel

De bevolking is en voelt zich lichamelijk en geestelijk gezond.

Relatie lange termijn doel

Om de eis te toetsen of de bevolking zich gezond voelt moeten we afgaan op de subjectieve perceptie van de gezondheid. Het gaat hier om de subjectieve ervaring van de eigen gezondheidstoestand. De bevolking dient niet alleen gezond te zijn, maar zich ook gezond te voelen. In theorie zou dus de gezondheid van de bevolking toe kunnen nemen, terwijl de bevolking zich tegelijkertijd minder gezond voelt.

GEZONDHEID

PSYCHISCHE KLACHTEN (Percentage)

CBS, GGD GHOR, alle GGD'en, RIVM (2022)

Percentage personen met psychische klachten dat 60 of minder dan 60 scoort op de Mental Health Inventory (MHI). De cijfers hebben betrekking op de 'Mental Health Inventory 5' ofwel 'MHI-5'.

*Hoe **lager** hoe beter*

Grondslag normering

Geografische vergelijking

Lange termijn doel

De bevolking is en voelt zich lichamelijk en geestelijk gezond.

Relatie lange termijn doel

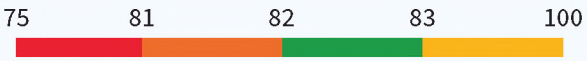
Om de eis te toetsen of de bevolking zich gezond voelt moeten we afgaan op de perceptie van de (mentale) gezondheid. De mentale gezondheid speelt hierin ook een rol. De bevolking dient niet alleen zowel mentaal als fysiek gezond te zijn, maar zich ook zo te voelen. In theorie zou dus de gezondheid van de bevolking toe kunnen nemen, terwijl de bevolking zich tegelijkertijd minder gezond voelt.

GEZONDHEID

Levensverwachting (Jaar)

CBS, GGD GHOR, alle GGD'en, RIVM (2009)

Het aantal jaren dat iemand van 0 jaar naar verwachting nog te leven heeft met de veronderstelling dat sterftekansen voor iedereen in de toekomst niet zullen veranderen.

*Hoe **hoger** hoe beter*

Grondslag normering

Geografische vergelijking

Lange termijn doel

De bevolking is en voelt zich lichamelijk en geestelijk gezond.

Relatie lange termijn doel

De levensverwachting is een modelmatige uitkomst van allerlei gezondheidsfactoren, zoals: leefstijl, zorg, omgeving en preventie. Het is een soort outcome- indicator van hoe gezond de bevolking is.

GEZONDHEID

Riskant gedrag (Percentage)

CBS, GGD GHOR, alle GGD'en, RIVM (2012, 2016, 2020, 2022)

Gemiddelde percentage van overmatig alcoholgebruik, rokers en ernstig overgewicht (sigaret; in 2020 ook e-sigaret).

*Hoe **lager** hoe beter*

Grondslag normering

Geografische vergelijking

Lange termijn doel

De bevolking heeft een gezonde leefstijl.

Relatie lange termijn doel

De indicator riskant gedrag iets over hoe mensen invulling geven aan de eis: Iedereen heeft een eigen verantwoordelijkheid voor een gezonde leefstijl. De mate waarin je een gezonde balans houdt tussen bijvoorbeeld werk en privé, geeft weer in hoeverre je gezond gedrag vertoont.

GEZONDHEID

Zorgkosten (Percentage)

CBS Microdata 2017-2022)

Percentage inwoners met hogere zorgkosten dan gemiddeld.

*Hoe **lager** hoe beter*

Grondslag normering

Geografische vergelijking

Lange termijn doel

De bevolking is en voelt zich lichamelijk en geestelijk gezond.

Relatie lange termijn doel

Hoe minder mensen hoge zorgkosten hebben, hoe gezonder de bevolking over het algemeen is.

GEZONDHEID

Langdurig ziek en beperkt (Percentage)

CBS, GGD GHOR, alle GGD'en, RIVM (2016, 2020, 2022)

Het percentage personen van 18 jaar en ouder dat aangeeft een langdurige ziekte te hebben én dat aangeeft beperkt te zijn vanwege problemen met de gezondheid.

*Hoe **lager** hoe beter*

Grondslag normering

Geografische vergelijking

Lange termijn doel

De bevolking is en voelt zich lichamelijk en geestelijk gezond.

Relatie lange termijn doel

Om de eis te toetsen of de bevolking zich gezond voelt moeten we afgaan op de subjectieve perceptie van de gezondheid. Het gaat hier om de subjectieve ervaring van de eigen gezondheidstoestand. De bevolking dient niet alleen gezond te zijn, maar zich ook gezond te voelen. In theorie zou dus de gezondheid van de bevolking toe kunnen nemen, terwijl de bevolking zich tegelijkertijd minder gezond voelt.

GEZONDHEID

AFSTAND ZIEKENHUIS (Kilometer)

CBS (2006-2023)

Gemiddelde afstand van woonadres naar het dichtstbijzijnde ziekenhuis.

*Hoe **lager** hoe beter*

Grondslag normering
Geografische vergelijking

Lange termijn doel
De gezondheidszorg is van goede kwaliteit en toegankelijk en betaalbaar voor iedereen.

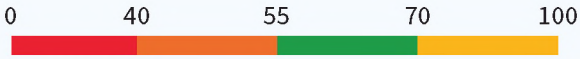
Relatie lange termijn doel
Deze indicator zegt iets over de toegankelijkheid en bereikbaarheid van de (gezondheids-)zorg.

GEZONDHEID

VOLDOET AAN BEWEEGRICHTLIJN (Percentage)

CBS, GGD GHOR, alle GGD'en, RIVM (2012, 2016, 2020, 2022)

Percentage personen van 18 jaar of ouder dat voldoet aan de beweegrichtlijn.

*Hoe **hoger** hoe beter*

Grondslag normering
Geografische vergelijking

Lange termijn doel
Iedereen heeft een eigen verantwoordelijkheid voor een gezonde leefstijl.

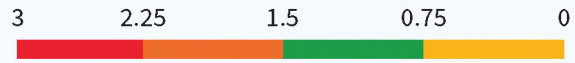
Relatie lange termijn doel
Preventie tegen ziekten en het bewaken van een goede gezondheid is niet alleen een kwestie van beschikbaarheid en toegankelijkheid van goede zorgvoorzieningen maar is ook een persoonlijke verantwoordelijkheid van iedere burger. Dit wordt uitgedrukt met de eis: Iedereen heeft een eigen verantwoordelijkheid voor een gezonde leefstijl. Bewegen is daarbij voor ieder mens een belangrijk criterium. De indicator voldoende bewegen geeft inzicht in de mate waarin burgers uitdrukking geven aan deze gezonde leefwijze.

GEZONDHEID

AFSTAND HUISARTSPRAKTIJK (Kilometer)

CBS 2006-2023)

Gemiddelde afstand van woonadres naar de dichtstbijzijnde huisartsenpraktijk (incl. polikliniek).

*Hoe **lager** hoe beter*

Grondslag normering
Geografische vergelijking

Lange termijn doel
De gezondheidszorg is van goede kwaliteit en toegankelijk en betaalbaar voor iedereen.

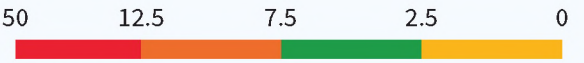
Relatie lange termijn doel
Deze indicator zegt iets over de toegankelijkheid en bereikbaarheid van de (gezondheids-)zorg.

MATERIËLE WELVAART

LEEGSTAND KANTOREN (Percentage)

CBS (2015-2024)

Het percentage kantoren dat leeg staat.

*Hoe **lager** hoe beter*

Grondslag normering
Geografische vergelijking

Lange termijn doel
De beschikbare ruimte voor bedrijvigheid wordt optimaal beheerd.

Relatie lange termijn doel
Een groot aanbod van kantoorruimte heeft een keerzijde als de vraag het aanbod niet volgt: leegstand. Een kleine hoeveelheid kantoorruimte die leeg staat is niet slecht, die zorgt voor flexibiliteit op de markt van kantoorruimte. De vraag naar kantoorruimte daalt niet alleen door de slechte economische omstandigheden, ook "het nieuwe werken" zorgt ervoor dat er minder kantoorruimte nodig is. Leegstaande kantoren kunnen verloederen en een negatief effect hebben op de kantoren in de omgeving en de buurt.

MATERIËLE WELVAART

MOEITE MET RONDKOMEN (Percentage)

CBS, GGD GHOR, alle GGD'en, RIVM (2012, 2016, 2020, 2022)

Het percentage personen van 18 jaar en ouder dat moeite heeft met rondkomen.

*Hoe **lager** hoe beter*

Grondslag normering
Geografische vergelijking

Lange termijn doel
Burgers zijn in staat om zich economisch staande te houden.

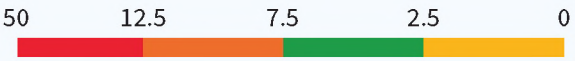
Relatie lange termijn doel
Wanneer burgers moeite hebben met rondkomen zijn ze niet in staat zichzelf staande te houden. Onafhankelijk van het daadwerkelijke inkomen gaat het hierbij om het ervaren inkomen en het rondkomen dat hierbij hoort.

MATERIËLE WELVAART

LEEGSTAND WINKELS (Percentage)

CBS (2015-2024)

Het percentage winkels dat leeg staat.

*Hoe **lager** hoe beter*

Grondslag normering
Geografische vergelijking

Lange termijn doel
De beschikbare ruimte voor bedrijvigheid wordt optimaal beheerd.

Relatie lange termijn doel
Naast de beschikbare ruimte voor bedrijven in de vorm van kantoren en bedrijventerreinen is ook de retail van groot belang. De opkomst van internetbedrijven in combinatie met de economische crisis heeft geleid tot een fors aantal leegstaande verkooppunten.

MATERIËLE WELVAART

GINI COÖFFICIËNT (Ratio)

CBS 2018, 2020, 2022)

De Ginicoëfficiënt is een maatstaf voor inkomens- of vermogensongelijkheid. De waarde ligt tussen 0 en 1; bij een volkomen gelijke verdeling is de waarde 0 en bij totale ongelijkheid is de waarde 1.

*Hoe **lager** hoe beter*

Grondslag normering
Geografische vergelijking

Lange termijn doel
Er is sprake van een gelijkmatige inkomensverdeling.

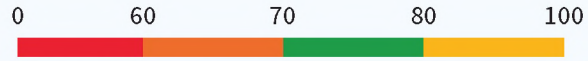
Relatie lange termijn doel
De Gini-coëfficient zegt iets over de mate van economische gelijkheid, het draagt bij aan uitsluitingsprincipes wanneer er teveel ongelijkheid in een regio, gemeente of buurt voorkomt.

MATERIËLE WELVAART

FINANCIËLE BUFFER (Percentage)

CBS Microdata (2013-2023)

Percentage huishoudens met voldoende financiële buffer, rekening houdend met de grootte van het huishoudens.

*Hoe **hoger** hoe beter*

Grondslag normering
Geografische vergelijking

Lange termijn doel
Burgers zijn in staat om zich economisch staande te houden.

Relatie lange termijn doel
Armoede is een situatie waarin men door een veelheid van oorzaken terecht kan komen (bijv. door ziekte, werkloosheid, overlijden partner). De mate waarin men een buffer opbouwt, geeft aan hoe snel mensen in een armoede situatie terecht komen. De mate waarin een gemeenschap in staat is het aantal huishoudens met een buffer te vergroten is een indicatie van de solidariteit van die samenleving met sociaal zwakkeren.

MATERIËLE WELVAART

BRP (Euro)

CBS (1995-2023)

Het Bruto Binnenlands Product per inwoner. Gemeenten hebben de cijfers van de COROP-regio gekregen bij gebrek aan cijfers op gemeenteniveau.

*Hoe **hoger** hoe beter*

Grondslag normering

Geografische vergelijking

Lange termijn doel

De economie is concurrerend, zowel nationaal als internationaal.

Relatie lange termijn doel

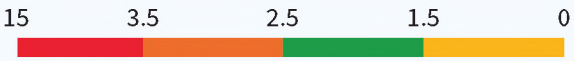
De ontwikkeling van het BRP is een indicator voor de economische groei van een regio en daarmee ook voor de concurrentiepositie van een regio. Om de regio's onderling te kunnen vergelijken en ook vergelijkingen in de tijd te kunnen maken wordt gebruik gemaakt van het BRP per hoofd van de bevolking. De data zijn op het niveau van de COROP-regio.

MATERIËLE WELVAART

BIJSTAND BEROEPSBEVOLKING (Percentage)

CBS (2014-2024)

Percentage van de beroepsbevolking die een bijstandsuitkering op grond van de Participatiewet ontvangen.

*Hoe **lager** hoe beter*

Grondslag normering

Geografische vergelijking

Lange termijn doel

Burgers zijn in staat om zich economisch staande te houden.

Relatie lange termijn doel

Net als langdurige werkloosheid is veel bijstand onwenselijk. Wanneer meer inwoners van een gemeente een bijstandsuitkering ontvangen, betekent het dat meer mensen moeite hebben met rondkomen en met meedoen in de sociaaleconomische vooruitgang van de gemeente.

MATERIËLE WELVAART

BESTEEDBAAR INKOMEN (1.000 Euro)

CBS 2011-2023)

Het gemiddeld besteedbaar inkomen van huishoudens (excl. studenten), uitgedrukt in €1.000

*Hoe **hoger** hoe beter*

Grondslag normering

Geografische vergelijking

Lange termijn doel

Burgers zijn in staat om zich economisch staande te houden.

Relatie lange termijn doel

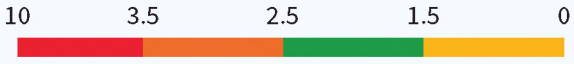
Wanneer inwoners een laag besteedbaar inkomen hebben zijn ze lastig of niet in staat om zichzelf economisch staande te houden op de langere termijn.

MATERIËLE WELVAART

ARME BEVOLKING (Percentage)

CBS (2022, 2023)

Het percentage huishoudens dat niet voldoende inkomen en vermogen heeft om volgens de NIBUD-norm volwaardig mee te kunnen doen in de samenleving

*Hoe **lager** hoe beter*

Grondslag normering

Geografische vergelijking

Lange termijn doel

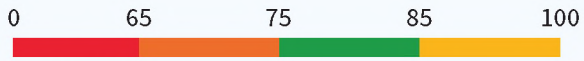
Er is armoede noch uitsluiting.

Relatie lange termijn doel

Armoede is een situatie waarin men door een veelheid van oorzaken terecht kan komen (bijv. door ziekte, werkloosheid, overlijden partner). De mate waarin een gemeenschap in staat is het aantal huishoudens dat onder een sociaal aanvaardbaar minimum zit, beperkt te houden is een indicatie van de solidariteit van die samenleving met sociaal zwakkeren.

MATERIËLE WELVAART

Netto/bruto verhouding bedrijventerrein
(Percentage)
IBIS (2017-2023)
Verhouding bedrijfsvloeroppervlak ten opzichte van het uitgegeven grondoppervlak van het bedrijventerrein.

*Hoe **hoger** hoe beter*

Grondslag normering
Geografische vergelijking

Lange termijn doel
De beschikbare ruimte voor bedrijvigheid wordt optimaal beheerd.

Relatie lange termijn doel
Deze indicator is opgenomen in de studie om een maat van zuinig ruimtegebruik te kunnen aanduiden met behulp van een kwantitatieve methode. De netto/bruto verhouding is de verhouding tussen het aantal uitgeefbare hectares bedrijventerrein en de totale oppervlakte van het bedrijventerrein. Naarmate de verhouding netto/bruto hoger is, gaat de hoeveelheid uitgeefbare ruimte gepaard met minder bruto ruimtebeslag. Omdat, zeker in Nederland, ruimte schaars is speelt de netto/bruto verhouding een belangrijke rol in de voorraad Ruimtelijke vestigingsvoorwaarden.

ONDERWIJS

Voortijdig schoolverlaters (Percentage)
DUO/Ingrado (2014-2023)

Percentage jongeren (12-23 jaar) die zonder startkwalificatie (havo of vwo diploma of minimaal een mbo-2 diploma) het onderwijs verlaten.

*Hoe **lager** hoe beter*

Grondslag normering
Geografische vergelijking

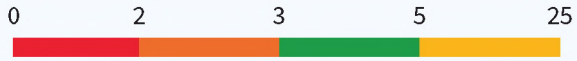
Lange termijn doel
Iedereen heeft minimaal een startkwalificatie.

Relatie lange termijn doel
Een van de eisen die aan de voorraad onderwijs is gesteld zegt dat iedereen toegang dient te hebben tot een vorm van onderwijs of scholing die past bij zijn of haar capaciteiten (ongeacht leeftijd, geslacht, afkomst en achtergrond). In het geval veel leerlingen voortijdig de schoolloopbaan beëindigen kan gesteld worden dat aan deze eis niet is voldaan.

ONDERWIJS

Capaciteit WO-HBO (Percentage)
CBS 2012-2022)

Het percentage van de bevolking dat een studie doet op wo of hbo niveau.

*Hoe **hoger** hoe beter*

Grondslag normering
Geografische vergelijking

Lange termijn doel
De kennisinfrastructuur is van een hoog niveau en ondersteunt de bedrijvigheid.

Relatie lange termijn doel
Deze indicator geeft de verspreiding van kennis weer. Voor ondernemingen zijn het opleidingsniveau en de vaardigheden van de beroepsbevolking zeer belangrijk. Voor een goed ontwikkeld bedrijfsleven is de toegang tot hoogwaardige kennis en gekwalificeerd personeel van groot belang. Een grote capaciteit van het WO/HBO in de omgeving zorgt voor voldoende nieuw, hoogopgeleid personeel voor ondernemingen.

ONDERWIJS

Geen startkwalificatie (Percentage)
CBS (2013-2022)

Aandeel zonder startkwalificatie in de bevolking (15-75 jaar).

*Hoe **lager** hoe beter*

Grondslag normering
Geografische vergelijking

Lange termijn doel
Iedereen heeft minimaal een startkwalificatie.

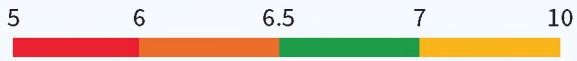
Relatie lange termijn doel
Het opleidingsniveau van de bevolking is het resultaat na het genieten van onderwijs totdat de scholingsplicht afgelopen is bij het 18de levensjaar. Echter, ook na het 18de levensjaar kunnen volwassenen blijven investeren in zichzelf om de eigen professionele expertise en competenties, de kennis, vaardigheden en attitudes te verbeteren.

ONDERWIJS

EINDEXAMENCIJFERS (Cijfer)

DUO (2017-2019, 2021-2024)

Het gemiddelde eindexamencijfer van de vakken Nederlands, Engels en wiskunde voor VMBO-T, havo en vwo.

*Hoe **hoger** hoe beter*

Grondslag normering
Geografische vergelijking

Lange termijn doel
Het onderwijs is van hoge kwaliteit.

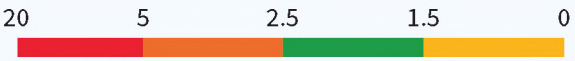
Relatie lange termijn doel
Een van de eisen die aan de voorraad onderwijs is gesteld zegt dat iedereen toegang dient te hebben tot een vorm van onderwijs of scholing die past bij zijn of haar capaciteiten (ongeacht leeftijd, geslacht, afkomst en achtergrond). Dit komt onder andere tot uiting in het eindexamencijfer, en geeft een indicatie van het niveau waar leerlingen het onderwijs mee verlaten.

ONDERWIJS

AFSTAND VOORTGEZET ONDERWIJS (Kilometer)

CBS (2006-2023)

Gemiddelde afstand van woonadres naar de dichtstbijzijnde voortgezet onderwijs locatie.

*Hoe **lager** hoe beter*

Grondslag normering
Geografische vergelijking

Lange termijn doel
Iedereen heeft toegang tot een kwalitatief goede vorm van onderwijs of scholing die past bij zijn of haar capaciteiten.

Relatie lange termijn doel
Een groot aanbod aan middelbare scholen is belangrijk voor de opleidingsmogelijkheden van de bevolking. Een School dichtbij huis betekend een hogere kwaliteit van de leefomgeving, voornamelijk voor jonge gezinnen.

ONDERWIJS

AFSTAND BASISSCHOOL (Kilometer)

CBS 2006-2023)

Gemiddelde afstand van woonadres naar de dichtstbijzijnde basisschool.

*Hoe **lager** hoe beter*

Grondslag normering
Geografische vergelijking

Lange termijn doel
Iedereen heeft toegang tot een kwalitatief goede vorm van onderwijs of scholing die past bij zijn of haar capaciteiten.

Relatie lange termijn doel
Een groot aanbod aan basisscholen is belangrijk voor de opleidingsmogelijkheden van de bevolking. Een School dichtbij huis betekend een hogere kwaliteit van de leefomgeving, voornamelijk voor jonge gezinnen.

ONDERWIJS

AFSTAND MBO (Kilometer)

DUO | CBS (2021-2024)

De gemiddelde afstand van een gemeente, provincie of COROP-regio naar een MBO-instelling.

*Hoe **lager** hoe beter*

Grondslag normering
Geografische vergelijking

Lange termijn doel
Iedereen heeft toegang tot een kwalitatief goede vorm van onderwijs of scholing die past bij zijn of haar capaciteiten.

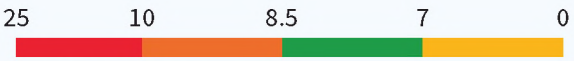
Relatie lange termijn doel
Een groot aanbod MBO scholen is belangrijk voor de opleidingsmogelijkheden van de bevolking. Een school dichtbij huis betekend een hogere kwaliteit van de leefomgeving.

ONDERWIJS

JEUGDWERKLOOSHEID (Percentage)

CBS (2013-2024)

Werkloosheidspercentage van jongeren tussen de 15 en 25 jaar.

*Hoe **lager** hoe beter*

Grondslag normering

Geografische vergelijking

Lange termijn doel

Er is een goede match tussen de regionale arbeidsmarkt en het onderwijs.

Relatie lange termijn doel

Om te toetsen of het onderwijs aansluit op de maatschappelijke behoefte is deze behoefte onder andere vertaald naar de economische behoefte op de arbeidsmarkt. Aan de hand van de indicator jeugdwerkloosheid wordt zicht verkregen op de mate waarop het onderwijs aansluit op de arbeidsmarkt.

CULTUUR

RIJKSMONUMENTEN (Aantal per 1.000 inwoners)

Erfgoedmonitor, Ministerie van OCW (2012-2024)

Aantal rijksmonumenten per 1.000 inwoners.

*Hoe **hoger** hoe beter*

Grondslag normering

Geografische vergelijking

Lange termijn doel

Het cultureel erfgoed wordt beschermd en versterkt.

Relatie lange termijn doel

Het culturele erfgoed moet worden beschermd en versterkt. Op welke wijze dit gebeurt is lastig vast te stellen. Een globale indruk van de inspanningen die worden geleverd aan het behoud van cultureel erfgoed kan gegenereerd worden door het in aanvragen van een beschermde status van monumenten.

CULTUUR

AFSTAND TOT BIOSCOOP (Kilometer)

CBS 2008-2023)

Gemiddelde afstand van woonadres naar de dichtstbijzijnde bioscoop.

*Hoe **lager** hoe beter*

Grondslag normering

Geografische vergelijking

Lange termijn doel

Het culturele aanbod is voldoende groot, evenals de diversiteit.

Relatie lange termijn doel

Deze indicator geeft de beschikbaarheid van een bioscoop in de omgeving aan, wat een onderdeel uitmaakt van het culturele aanbod in een gebied.

CULTUUR

AFSTAND MUSEA (Kilometer)

CBS (2006-2023)

Gemiddelde afstand van woonadres naar het dichtstbijzijnde museum.

*Hoe **lager** hoe beter*

Grondslag normering

Geografische vergelijking

Lange termijn doel

Het culturele aanbod is voldoende groot, evenals de diversiteit.

Relatie lange termijn doel

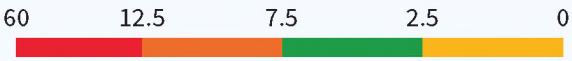
Deze indicator geeft de beschikbaarheid van musea in de omgeving aan, wat een onderdeel uitmaakt van het culturele aanbod in een gebied.

CULTUUR

Afstand podiumkunsten (Kilometer)

CBS (2006-2023)

Gemiddelde afstand van woonadres naar de dichtstbijzijnde voorziening voor podiumkunsten (excl. Festivals).

*Hoe **lager** hoe beter*

Grondslag normering

Geografische vergelijking

Lange termijn doel

Het culturele aanbod is voldoende groot, evenals de diversiteit.

Relatie lange termijn doel

Deze indicator geeft de omvang van het aanbod van cultuur in de vorm van podiumkunsten in de omgeving.

CULTUUR

Beschermde stadsgezichten (Aantal)

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (2025)

Het aandeel aangewezen beschermde stads- en dorpsgezicht ten opzichte van de totale oppervlakte van een bestuurlijk gebied.

*Hoe **hoger** hoe beter*

Grondslag normering

Geografische vergelijking

Lange termijn doel

Het cultureel erfgoed wordt beschermd en versterkt.

Relatie lange termijn doel

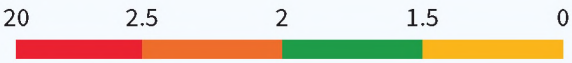
Het culturele erfgoed moet worden beschermd en versterkt. Op welke wijze dit gebeurt is lastig vast te stellen. Een globale indruk van de inspanningen die worden geleverd aan het behoud van cultureel erfgoed kan gegenereerd worden door het in aanvragen van een beschermde status van stads- of dorpsgezichten.

CULTUUR

Afstand tot bibliotheek (Kilometer)

CBS 2006-2023)

Gemiddelde afstand van woonadres naar de dichtbijzijnde bibliotheek.

*Hoe **lager** hoe beter*

Grondslag normering

Geografische vergelijking

Lange termijn doel

Het culturele aanbod is voldoende groot, evenals de diversiteit.

Relatie lange termijn doel

Deze indicator geeft de beschikbaarheid van een bibliotheek in de omgeving aan, wat een onderdeel uitmaakt van het culturele aanbod in een gebied.

MOBILITEIT

Laadpalen (Aantal per 1.000 auto's)

Registratie laadpunten Ecomovement, bewerking door RVO. (2019-2024)

Het aantal semi-publieke laadpalen per 1.000 auto's.

*Hoe **hoger** hoe beter*

Grondslag normering

Geografische vergelijking

Lange termijn doel

Mensen hebben toegang tot betrouwbare en duurzame vervoersmogelijkheden.

Relatie lange termijn doel

Bedrijven, voorzieningen en instellingen dienen goed bereikbaar te zijn, ook met een elektrisch voertuig. Om rijden met schone (elektrische) voertuigen mogelijk en aantrekkelijk te maken, moeten er voldaan worden aan de voorwaarden om elektrisch te kunnen rijden. Zo is het van belang dat er genoeg (semi-) publieke laadpalen beschikbaar zijn, om ook voor langere afstanden elektrisch rijden te bemoedigen.

MOBILITEIT

SCHONE VOERTUIGEN PARTICULIER (Percentage)

RVO - Monitoring elektrisch vervoer o.b.v. gegevens RDW (2018-2023)

Het percentage elektrische personenauto's. Hierbij zijn Battery Electric Vehicles en Plug-in Hybrid Vehicles meegenomen.

*Hoe **hoger** hoe beter*

Grondslag normering

Geografische vergelijking

Lange termijn doel

Mensen hebben toegang tot betrouwbare en duurzame vervoersmogelijkheden.

Relatie lange termijn doel

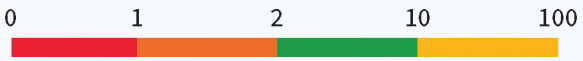
Schone auto's spelen in op de wens van duurzame mobiliteit. Bedrijven, voorzieningen en instellingen dienen bereikbaar te zijn, maar dit mag niet ten koste gaan van duurzaamheid. Schone auto's lopen hierin voorop door een laag verbruik aan fossiele brandstoffen, en een lage uitstoot.

MOBILITEIT

SCHONE VOERTUIGEN BEDRIJVEN (Percentage)

RVO - Monitoring elektrisch vervoer o.b.v. gegevens RDW (2012-2022)

Het percentage elektrische bedrijfsauto's.

*Hoe **hoger** hoe beter*

Grondslag normering

Geografische vergelijking

Lange termijn doel

Mensen hebben toegang tot betrouwbare en duurzame vervoersmogelijkheden.

Relatie lange termijn doel

Schone auto's spelen in op de wens van duurzame mobiliteit. Bedrijven, voorzieningen en instellingen dienen bereikbaar te zijn, maar dit mag niet ten koste gaan van duurzaamheid. Schone auto's lopen hierin voorop door een laag verbruik aan fossiele brandstoffen, en een lage uitstoot.

MOBILITEIT

ONTSLUITING BEDRIJVENTERREINEN (Score)

IBIS 2017-2023)

Multimodale ontsluiting bedrijventerreinen. Er wordt gekeken naar de parkeergelegenheid, de ontsluiting via het spoor en via het water.

*Hoe **hoger** hoe beter*

Grondslag normering

Geografische vergelijking

Lange termijn doel

Bedrijven en economische centra zijn goed bereikbaar vai de weg, het spoor en het water.

Relatie lange termijn doel

De ontsluiting via verschillende kanalen is voor het bedrijfsleven een belangrijke indicator. Het wegennet wordt immers zwaar belast en zonder goede alternatieven voor de auto worden fileproblemen niet opgelost. Parkeren speelt daarnaast ook een belangrijke rol voor de ontsluiting van de verschillende bedrijventerreinen. Tevens met het oog op multimodale ontsluiting.

MOBILITEIT

FILEZWAARTE (min/jaar/km weg)

Rijkswaterstaat (2018-2024)

De filezwaarte in minuten per jaar per kilometer rijksweg en provinciale weg. Gemeenten krijgen de score voor de COROP.

*Hoe **lager** hoe beter*

Grondslag normering

Expert judgement

Lange termijn doel

Vervoer is toegankelijk en betaalbaar, zodat de bevolking zich efficiënt kan verplaatsen.

Relatie lange termijn doel

Een goede doorstroming op de rijkswegen zorgt voor een beter bereikbare markt en arbeidsmarkt wanneer de wegen dichtslibben heeft dit grote gevolgen voor de bedrijvigheid, bereikbaarheid en mogelijkheden van bedrijven en instellingen.

MOBILITEIT

AFSTAND HOOFDWEG (Kilometer)

CBS (2006-2023)

Gemiddelde afstand van woonadres naar de dichtstbijzijnde hoofdweg.

*Hoe **lager** hoe beter*

Grondslag normering
Geografische vergelijking

Lange termijn doel
Vervoer is toegankelijk en betaalbaar, zodat de bevolking zich efficiënt kan verplaatsen.

Relatie lange termijn doel
Naast de ontsluiting van het openbaar vervoer is voor een gemeente tevens de ontsluiting van het wegennet een relevante indicator. De bereikbaarheid van wegen is voor zowel inwoners als bedrijven van vitaal belang.

MOBILITEIT

BEREIKBAARHEID BUS, METRO, TRAM (Percentage)

OVapi (2019, 2022-2025)

Het percentage mensen dat een bus, metro, tram , veerboot of trein binnen 700 meter tot zijn beschikking heeft, en die minimaal 2 x per uur doordeweeks rijdt.

*Hoe **hoger** hoe beter*

Grondslag normering
Geografische vergelijking

Lange termijn doel
Mensen hebben toegang tot betrouwbare en duurzame vervoersmogelijkheden.

Relatie lange termijn doel
Het aantal mensen dat gebruik maakt van het openbaar vervoer zegt iets over de mogelijkheden die deze vorm van transport biedt. Wanneer er meer mensen dagelijks in het ov stappen leidt dat tot meer duurzaam vervoer en daarnaast tot minder filedruk op de wegen.

MOBILITEIT

AFSTAND TREINSTATION (Kilometer)

CBS 2006-2023)

Gemiddelde afstand van woonadres naar het dichtstbijzijnde treinstation.

*Hoe **lager** hoe beter*

Grondslag normering
Geografische vergelijking

Lange termijn doel
Vervoer is toegankelijk en betaalbaar, zodat de bevolking zich efficiënt kan verplaatsen.

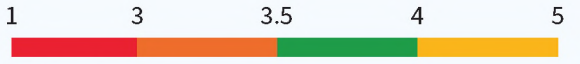
Relatie lange termijn doel
De ontsluiting van het openbaar vervoer is voor een gemeente een belangrijke indicator. Het wegennet wordt immers zwaar belast en zonder goede alternatieven voor de auto worden fileproblemen niet opgelost .

MOBILITEIT

FIETSKLIMAAT (Score)

Fietsersbond (2018, 2020, 2022, 2024)

Een score voor het fietsklimaat. Het fietsklimaat wordt bepaald aan de hand van enquêtedata en objectieve factoren.

*Hoe **hoger** hoe beter*

Grondslag normering
Expert judgement

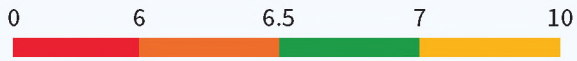
Lange termijn doel
Mensen hebben toegang tot betrouwbare en duurzame vervoersmogelijkheden.

Relatie lange termijn doel
De ontsluiting van het fietsverkeer is voor een gemeente een belangrijke indicator. Het wegennet wordt immers zwaar belast en zonder goede alternatieven voor de auto worden fileproblemen niet opgelost.

Sociale cohesie (Score)

CBS (2023)

Een rapportcijfer dat de sociale cohesie binnen een regio aangeeft.

*Hoe **hoger** hoe beter*

Grondslag normering

Geografische vergelijking

Lange termijn doel

Burgers zijn betrokken bij de samenleving.

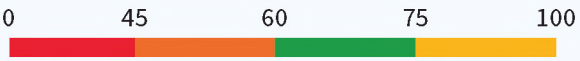
Relatie lange termijn doel

Sociale cohesie is een breed begrip dat gaat over de samenhang tussen mensen. Het is de mate waarin mensen in hun gedrag en beleving uitdrukking geven aan hun betrokkenheid bij maatschappelijke verbanden in hun persoonlijke leven, als burger in de maatschappij en als lid van de samenleving. Het is een kenmerk van een groep of gemeenschap.

Opkomst gemeenteraadsverkiezingen (Percentage)

Kiesraad (2010, 2014, 2018, 2022)

Opkomstpercentage van de verkiezingen van de gemeenten bij de gemeenteraadsverkiezingen.

*Hoe **hoger** hoe beter*

Grondslag normering

Geografische vergelijking

Lange termijn doel

Elke burger heeft zeggenschap in politieke besluitvorming die hem of haar en de samenleving en haar toekomst aangaat en maakt daar ook gebruik van.

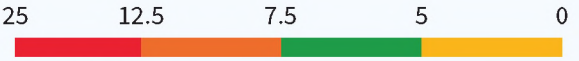
Relatie lange termijn doel

Burgers zijn betrokken bij het openbaar bestuur en beantwoorden aan de (morele) plicht gebruik te maken van hun stemrecht.

Eenzaamheid (Percentage)

CBS, GGD GHOR, alle GGD'en, RIVM 2012, 2016, 2020, 2022)

Het percentage personen van 18 jaar en ouder dat zich (zeer) sterk eenzaam voelt.

*Hoe **lager** hoe beter*

Grondslag normering

Geografische vergelijking

Lange termijn doel

Burgers zijn betrokken bij de samenleving.

Relatie lange termijn doel

Uitsluiting gaat vaak hand in hand met eenzaamheid. De sociale samenhang van de samenleving is gewaarborgd als er sprake is van voldoende sociale contacten. Het gaat daarbij om deelname, betrokkenheid en binding van mensen met het maatschappelijke leven.

Vrijwilligerswerk (Percentage)

(2016, 2020, 2022)

Het percentage personen van 18 jaar en ouder dat vrijwilligerswerk doet.

*Hoe **hoger** hoe beter*

Grondslag normering

Geografische vergelijking

Lange termijn doel

Burgers zijn betrokken bij de samenleving.

Relatie lange termijn doel

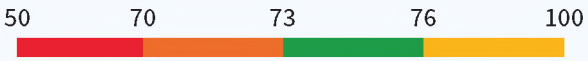
Het percentage burgers dat vrijwilligerswerk doet zegt iets over de mate waarin de sociale cohesie van de samenleving is gewaarborgd.

SOCIALE SAMENHANG

SOCIALE CONTACTEN (Percentage)

CBS (2012-2023)

Percentage mensen van 15 jaar en ouder dat gemiddeld minstens eenmaal per week contact heeft met familie, vrienden of buren. Het gaat hierbij om alle vormen van contact.

*Hoe **hoger** hoe beter*

Grondslag normering

Geografische vergelijking

Lange termijn doel

Burgers zijn betrokken bij de samenleving.

Relatie lange termijn doel

De sociale participatie van burgers is voor een belangrijk deel afhankelijk van de sociale contacten die zij hebben. Daarmee wordt bedoeld, vrienden, familie, buren, etc. In feite is deze indicator omgekeerd evenredig aan eenzaamheid.

SOCIALE SAMENHANG

VERTROUWEN IN INSTITUTIES (Percentage)

CBS (2012-2023)

Percentage mensen van 15 jaar en ouder dat vertrouwen heeft in drie instituties (Tweede Kamer, politie, en rechters).

*Hoe **hoger** hoe beter*

Grondslag normering

Geografische vergelijking

Lange termijn doel

De burger heeft vertrouwen in instituties.

Relatie lange termijn doel

Voor de sociale participatie van de samenleving is het van groot belang om vertrouwen in instituties te hebben.

VEILIGHEID

RISICOCONTOUREN BEDRIJVEN (Percentage)

Register Externe Veiligheid (REV) 2024)

Aandeel landoppervlak dat onder een 10-6 risicocontour valt.

*Hoe **lager** hoe beter*

Grondslag normering

Geografische vergelijking

Lange termijn doel

De kans om slachtoffer te worden van geweld, misdaad, ongelukken en rampen is verwaarloosbaar.

Relatie lange termijn doel

Een risicocontour (ofwel plaatsgebonden risico) is de berekende kans per jaar, dat een persoon overlijdt als rechtsreeks gevolg van een ongeval bij een risicobron, aangenomen dat hij op die plaats permanent en onbeschermd verblijft. Het plaatsgebonden risico wordt gebruikt bij de toetsing of een risicovolle activiteit op een bepaalde plek mag plaatsvinden en wat in de directe omgeving ervan gebouwd mag worden.

VEILIGHEID

GEWELDS- EN SEKSUELE DELICTEN (Aantal per 1.000 inwoners)

Politie & CBS (2015-2024)

Het aantal geregistreerde gewelds- en seksuele delicten per 1.000 inwoners.

*Hoe **lager** hoe beter*

Grondslag normering

Geografische vergelijking

Lange termijn doel

De kans om slachtoffer te worden van geweld, misdaad, ongelukken en rampen is verwaarloosbaar.

Relatie lange termijn doel

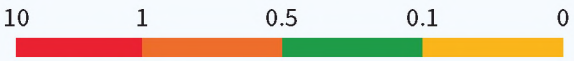
Slachtofferschap van gewelddelicten komt relatief weinig voor, maar de impact van gewelddelicten op zowel het slachtoffer als op de samenleving is vele malen groter dan de impact van zogenaamde vermogenscriminaliteit.

VEILIGHEID

DRUGSDELICTEN (Aantal per 1.000 inwoners)

Politie & CBS (2015-2024)

Het aantal geregistreerde drugsdelicten per 1.000 inwoners

*Hoe **lager** hoe beter*

Grondslag normering
Geografische vergelijking

Lange termijn doel
De kans om slachtoffer te worden van geweld, misdaad, ongelukken en rampen is verwaarloosbaar.

Relatie lange termijn doel
Nederland staat bekend als een aantrekkelijke plek voor (internationale) drugscriminelen, wat grote gevolgen heeft voor de veiligheid. Veel jongeren raken betrokken bij drugscriminaliteit en worden daardoor in een criminele wereld gezogen, vaak beginnend met kleinere delicten. De overgang van softdrugs- naar harddrugscriminaliteit speelt daarbij een rol.

VEILIGHEID

VANDALISME (Aantal per 1.000 inwoners)

Politie & CBS (2015-2024)

Het aantal vernielingen c.q. zaakbeschadigingen per 1.000 inwoners.

*Hoe **lager** hoe beter*

Grondslag normering
Geografische vergelijking

Lange termijn doel
De kans om slachtoffer te worden van geweld, misdaad, ongelukken en rampen is verwaarloosbaar.

Relatie lange termijn doel
De maatschappelijke impact van vandalisme is groot. Het kan onder andere leiden tot verpaupering van openbaar gebied, aantasting van het leefgenot van burgers en het herstel van de schade brengt enorme kosten met zich mee. De gevolgen van vernielingen aan gebouwen en straatmeubilair zijn voor iedereen direct waarneembaar. Vandalisme als een zichtbaar delict, leidt tot gevoelens van onveiligheid, normvervaging en trekt vaak meer vandalisme aan.

VEILIGHEID

VERKEERSONVEILIGHEID (Ongevallen/km weg)

Rijkswaterstaat 2015-2023)

Het aantal verkeersongevallen per kilometer weglengte.

*Hoe **lager** hoe beter*

Grondslag normering
Geografische vergelijking

Lange termijn doel
De kans om slachtoffer te worden van geweld, misdaad, ongelukken en rampen is verwaarloosbaar.

Relatie lange termijn doel
Slachtofferschap binnen het verkeer is een risico waar de samenleving mee om moet gaan. Het aantal verkeersongevallen is een objectieve maat van de aanwezigheid van veiligheidscondities in de leefomgeving en van het (verkeers-)gedrag van mensen.

VEILIGHEID

VERMOGENSDELICTEN (Aantal per 1.000 inwoners)

Politie & CBS (2015-2024)

Het aantal vermogendelicten per 1.000 inwoners.

*Hoe **lager** hoe beter*

Grondslag normering
Geografische vergelijking

Lange termijn doel
De kans om slachtoffer te worden van geweld, misdaad, ongelukken en rampen is verwaarloosbaar.

Relatie lange termijn doel
Vermogensdelicten komen veel vaker voor dan geweldscriminaliteit, maar de impact op zowel het slachtoffer als ook de samenleving is geringer dan bij geweldscriminaliteit. De kans om slachtoffer te worden van een vermogensdelict is vele malen groter dan de kans om slachtoffer te worden van een geweldsdelict. Onder vermogensdelicten worden inbraak, fietsdiefstal, diefstal van auto's, vernieling aan of diefstal vanaf auto's verstaan.

VEILIGHEID

VERWIJZINGEN HALT (Aantal per 10.000 inwoners)

Stichting Halt (2013-2023)

Het aantal verwijzingen naar Halt per 1.000 inwoners (12 t/m 17 jaar).

*Hoe **lager** hoe beter*

Grondslag normering
Geografische vergelijking

Lange termijn doel
De kans om slachtoffer te worden van geweld, misdaad, ongelukken en rampen is verwaarloosbaar.

Relatie lange termijn doel
Jeugdcriminaliteit is een veelbesproken thema in de politiek en de media. Meestal gaat het om kleine eenmalige delicten, zoals vechtpartijen, winkeldiefstal en vandalisme. Deze jongeren leren van hun fouten en kunnen weer normaal participeren in de samenleving. Aan de andere kant is er een kleine groep jongeren die regelmatig in aanraking komt met justitie, ook voor grotere delicten. Zij vormen een groter probleem omdat het waarschijnlijk is dat ze in het verdere leven vaker met justitie in aanraking zullen komen.

VEILIGHEID

OVERSTROMINGSRISICO (Score)

LIWO (2015-2023)

Het risico op een overstroming (vanuit zee, rivier of neerslag) gewogen naar het aantal inwoners per bestuurlijk gebied

*Hoe **lager** hoe beter*

Grondslag normering
Expert judgement

Lange termijn doel
De kans om slachtoffer te worden van geweld, misdaad, ongelukken en rampen is verwaarloosbaar.

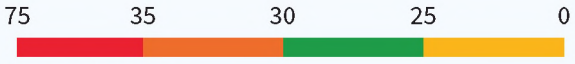
Relatie lange termijn doel
Een groot deel van Nederland bevindt zich onder zeeniveau is daarom gevoelig voor overstromingen. Ook gebieden langs de grote rivieren kunnen overstroomd raken. Op basis van modelberekeningen is bepaald welke gebieden er in Nederland kunnen overstromen als gevolg van het doorbreken van waterkeringen.

VEILIGHEID

ONVEILIGHEIDSGEVOEL (Percentage)

CBS 2023)

Percentage inwoners dat zich 'wel eens' of 'vaak' onveilig voelt.

*Hoe **lager** hoe beter*

Grondslag normering
Geografische vergelijking

Lange termijn doel
Iedereen voelt zich veilig.

Relatie lange termijn doel
Veiligheid wordt deels beleefd. Mensen kunnen in bepaalde situaties gevoelens van onveiligheid ervaren, ook als deze objectief niet aanwezig zijn. (Sociale) media hebben bij deze veiligheidseis ook een grote rol. Wanneer een persoon vaak geconfronteerd wordt met nieuws over criminaliteit, zal dit een negatieve invloed hebben op zijn/haar gevoel van veiligheid, ongeacht de objectieve veiligheid in de directe omgeving.

VEILIGHEID

HUISELIJK GEWELD (Aantal per 100.000 inwoners)

CBS (2019-2023)

Het aantal casussen met meldingen huiselijk geweld per 100.000 inwoners. Hieronder valt: kindermishandeling, geweld tegen ouders, (ex-)partnergeweld, ouderenmishandeling (ouder dan 65 jaar) en huiselijk geweld overig.

*Hoe **lager** hoe beter*

Grondslag normering
Geografische vergelijking

Lange termijn doel
De kans om slachtoffer te worden van geweld, misdaad, ongelukken en rampen is verwaarloosbaar.

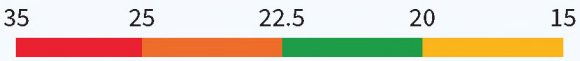
Relatie lange termijn doel
Slachtofferschap van gewelddelicten komt relatief weinig voor, maar de impact van gewelddelicten op zowel het slachtoffer als op de samenleving is vele malen groter dan de impact van zogenaamde vermogenscriminaliteit.

WONEN

WOONQUOTE (Percentage)

CBS (2018-2022)

Gemiddelde percentage van het besteedbaar huishoudinkomen dat besteed wordt aan woonlasten.

*Hoe **lager** hoe beter*

Grondslag normering

Geografische vergelijking

Lange termijn doel

Iedereen heeft toegang tot een betaalbare woning van goede kwaliteit.

Relatie lange termijn doel

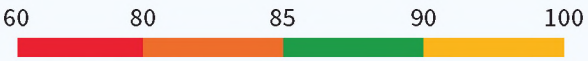
Huizen moeten voor iedereen met minimaal een modaal inkomen betaalbaar zijn. Daarbij is het noodzakelijk om een gedeelte van het inkomen over te houden voor niet-woongerelateerde zaken. De gemiddelde woonquote zegt iets over de toegankelijkheid van de woningmarkt.

WONEN

TEVREDENHEID WONING (Percentage)

CBS (2012, 2015, 2018, 2021, 2024)

Het percentage particuliere huishoudens dat zeer tevreden of tevreden is met de huidige woning.

*Hoe **hoger** hoe beter*

Grondslag normering

Geografische vergelijking

Lange termijn doel

Iedereen is tevreden met de woning waarin hij of zij woont: veilig en aangenaam.

Relatie lange termijn doel

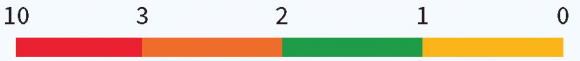
De eis dat iedereen toegang heeft tot een betaalbare woning van goede kwaliteit wordt allereerst getoetst aan de mate waarin mensen tevreden zijn met de eigen woning. Onvrede over de eigen woning kan verschillende oorzaken hebben, maar de meeste mensen die van plan zijn te verhuizen noemen het meest als reden dat de huidige woning te klein is.

WONEN

LEEGSTAND WONINGEN (Percentage)

CBS 2016-2024)

Het percentage woningen dat leeg staat. Leegstaande woningen worden alleen als zodanig beschouwd als zij in een kalenderjaar niet meer gas en/of elektra verbruiken dan 10 procent van alle vergelijkbare bewoonde woningen.

*Hoe **lager** hoe beter*

Grondslag normering

Geografische vergelijking

Lange termijn doel

Iedereen heeft toegang tot een betaalbare woning van goede kwaliteit.

Relatie lange termijn doel

Veel leegstand in de directe omgeving van de inwoners zorgt voor een negatieve ervaring van de woonomgeving.

WONEN

HUURLASTEN (Euro)

CBS (2018-2022)

De gemiddelde netto woonuitgaven van huurders (huurbedrag verminderd met huurtoeslag)

*Hoe **lager** hoe beter*

Grondslag normering

Geografische vergelijking

Lange termijn doel

Iedereen heeft toegang tot een betaalbare woning van goede kwaliteit.

Relatie lange termijn doel

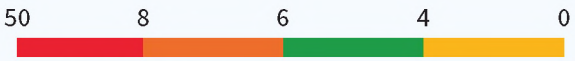
Huizen moeten voor iedereen met minimaal een modaal inkomen betaalbaar zijn. De gemiddelde huurlasten zeggen iets over de toegankelijkheid van de woningmarkt.

WONEN

GELUIDHINDER VERKEER EN TRANSPORT (Percentage)

CBS, GGD GHOR, alle GGD'en, RIVM (2016, 2020)

Het percentage mensen dat geluidhinder van weg, vliegtuigen en/of treinverkeer ervaart.

*Hoe **lager** hoe beter*

Grondslag normering
Geografische vergelijking

Lange termijn doel
Iedereen is tevreden met de woonomgeving waar hij of zij woont: veilig, aangenaam en gezond.

Relatie lange termijn doel
De overlast die mensen ervaren ten aanzien van geluid heeft een negatieve invloed op het gedrag en de gezondheid van mensen. Naast een hinderlijke ervaring kan geluidoverlast leiden tot gezondheidseffecten zoals slaapverstoring, hoge bloeddruk en hart- en vaatziekten. In deze indicator komt de beleving van geluidhinder tot uiting.

WONEN

GELUIDHINDER BUREN (Percentage)

CBS, GGD GHOR, alle GGD'en, RIVM (2016, 2020)

Het percentage mensen dat geluidhinder van buren ervaart.

*Hoe **lager** hoe beter*

Grondslag normering
Geografische vergelijking

Lange termijn doel
Iedereen is tevreden met de woonomgeving waar hij of zij woont: veilig, aangenaam en gezond.

Relatie lange termijn doel
De overlast die mensen ervaren ten aanzien van geluid heeft een negatieve invloed op het gedrag en de gezondheid van mensen. Naast een hinderlijke ervaring kan geluidoverlast leiden tot gezondheidseffecten zoals slaapverstoring, hoge bloeddruk en hart- en vaatziekten. In deze indicator komt de beleving van geluidhinder tot uiting.

WONEN

BETAALBARE KOOPWONINGEN (Percentage)

CBS Microdata CBS Statline voor betaalbaarheidsgrens 2013-2023)

Het percentage betaalbare koopwoningen. De betaalbaarheidsgrens wordt bepaald door 4,5 keer het bruto mediaan inkomen van het betreffende jaar.

*Hoe **hoger** hoe beter*

Grondslag normering
Geografische vergelijking

Lange termijn doel
Iedereen heeft toegang tot een betaalbare woning van goede kwaliteit.

Relatie lange termijn doel
Huizen moeten voor iedereen met minimaal een modaal inkomen betaalbaar zijn. Het aanbod van betaalbare koopwoningen zegt iets over de toegankelijkheid van de woningmarkt.

WONEN

AFSTAND DAGELIJKSE BOODSCHAPPEN (Kilometer)

CBS (2006-2023)

Gemiddelde afstand van woonadres naar de dichtstbijzijnde supermarkt of andere winkel voor dagelijkse levensbehoeften.

*Hoe **lager** hoe beter*

Grondslag normering
Geografische vergelijking

Lange termijn doel
Publieke en dagelijkse voorzieningen zijn bereikbaar en toegankelijk voor iedereen.

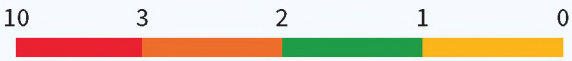
Relatie lange termijn doel
Voedings- en levensmiddelen moeten beschikbaar zijn voor iedereen.

WONEN

Afstand horeca (Kilometer)

CBS (2006-2022)

Gemiddelde afstand van woonadres naar de dichtstbijzijnde horecavoorziening.

*Hoe **lager** hoe beter*

Grondslag normering

Geografische vergelijking

Lange termijn doel

Publieke en dagelijkse voorzieningen zijn bereikbaar en toegankelijk voor iedereen.

Relatie lange termijn doel

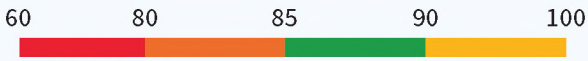
Voedings- en levensmiddelen moeten beschikbaar zijn voor iedereen.

WONEN

Tevredenheid woonomgeving (Percentage)

CBS (2012, 2015, 2018, 2021, 2024)

Het percentage particuliere huishoudens dat zeer tevreden of tevreden is met de huidige woonomgeving.

*Hoe **hoger** hoe beter*

Grondslag normering

Geografische vergelijking

Lange termijn doel

Iedereen is tevreden met de woonomgeving waar hij of zij woont: veilig, aangenaam en gezond.

Relatie lange termijn doel

Deze indicator geeft het subjectieve gevoel over de (on) tevredenheid van de woonomgeving aan.

7020113-2023

ECOSYSTEMEN BIODIVERSITEIT

Beschermd natuurgebied (Percentage)

PDOK / verantwoordelijke overheden 2024)

Het aandeel beschermde natuur (NNN, N2000, Nationaal park).

*Hoe **hoger** hoe beter*

Grondslag normering

Geografische vergelijking

Lange termijn doel

De natuur moet zoveel mogelijk in stand worden gehouden en zo mogelijk versterkt.

Relatie lange termijn doel

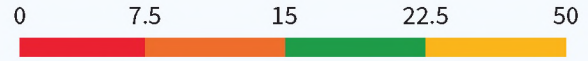
Er is voldoende beschermde natuur aanwezig

ECOSYSTEMEN BIODIVERSITEIT

Openbaar bomen (Percentage)

Klimaateffectatlas (2021)

Percentage openbare ruimte met bomen exclusief agrarisch.

*Hoe **hoger** hoe beter*

Grondslag normering

Geografische vergelijking

Lange termijn doel

De natuur moet zoveel mogelijk in stand worden gehouden en zo mogelijk versterkt.

Relatie lange termijn doel

Oppervlakte bomen draagt bij aan de natuurlijke biodiversiteit.

ECOSYSTEMEN BIODIVERSITEIT

OPENBAAR LAAG GROEN (Percentage)

Klimaateffectatlas (2021)

Percentage openbare ruimte met laag groen exclusief agrarisch.

*Hoe **hoger** hoe beter*

Grondslag normering
Geografische vergelijking

Lange termijn doel
De natuur moet zoveel mogelijk in stand worden gehouden en zo mogelijk versterkt.

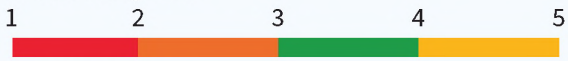
Relatie lange termijn doel
Oppervlakte groen draagt bij aan de natuurlijke biodiversiteit.

ECOSYSTEMEN BIODIVERSITEIT

3 - 30 - 300 (Score (1-5))

Cobra Groeninzicht (2022)

Een richtlijn waarin minimaal 3 bomen zichtbaar moeten zijn vanuit elke woning, 30% bladerdek in elke buurt aanwezig is en 300 meter tot de dichtstbijzijnde groene ruimte. Met deze score wordt het rapportcijfer van deze indicator aangeduid.

*Hoe **hoger** hoe beter*

Grondslag normering
Expert judgement

Lange termijn doel
De natuur moet zoveel mogelijk in stand worden gehouden en zo mogelijk versterkt.

Relatie lange termijn doel
Bomen en groen maken een wereld van verschil. Ze bieden verkoeling op hete dagen, verminderen stress en verbeteren onze gezondheid. De 3-30-300 regel biedt een maatstaf voor een groene natuurlijke omgeving.

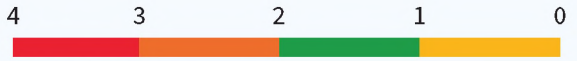
©2013-2023

MILIEU EN KLIMAAT

WATEROVERLAST (Centimeter)

Deltares 2018)

De gemiddelde maximale waterdiepte die op een bepaalde plek kan optreden als gevolg van intense neerslag (140 mm neerslag in 2 uur).

*Hoe **lager** hoe beter*

Grondslag normering
Geografische vergelijking

Lange termijn doel
Er is geen overlast door overmatige regenval.

Relatie lange termijn doel
Door klimaatverandering neemt de kans op zware buien toe. In combinatie met toenemende verharding, laaggelegen gebieden en beperkte afvoercapaciteit van de riolering kan dit leiden tot wateroverlast.

MILIEU EN KLIMAAT

TOTAAL AFVAL (kg/inwoner)

CBS (2001-2023)

Het gemiddeld aantal totaal huishoudelijk afval per inwoner.

*Hoe **lager** hoe beter*

Grondslag normering
Geografische vergelijking

Lange termijn doel
Het vrijkomen van afval wordt zoveel mogelijk beperkt en het afval dat vrijkomt, wordt zo veel mogelijk gescheiden ingezameld zodat het verwerkt en gerecycled kan worden.

Relatie lange termijn doel
Gemeenten zamelen het afval in bij de inwoners. Door de schaarste van grondstoffen, en de luchtvervuiling die de productie van afval met zich mee brengt, is het van belang dat er zo weinig mogelijk afval geproduceerd wordt. Aan de ene kant is het een goede ontwikkeling dat er steeds meer afval gescheiden wordt ingezameld. Daartegenover staat dat het inperken van de totale afvalproductie noodzakelijk is voor een duurzame toekomst.

MILIEU EN KLIMAAT

TOTAAL ENERGIEVERBRUIK (TJ/km2)

Klimaatmonitor | CBS (2010-2022)

Totaal energieverbruik inclusief hernieuwbare warmte, exlusief auto(snel)wegen per km2

*Hoe **lager** hoe beter*

Grondslag normering
Geografische vergelijking

Lange termijn doel
Huishoudens en bedrijven gebruiken zo min mogelijk energie.

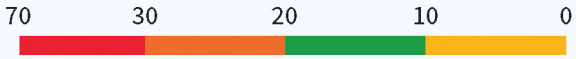
Relatie lange termijn doel
Veel van de elektriciteit in Nederland wordt nog opgewekt in energiecentrales uit fossiele brandstoffen. Deze opwekking leidt tot de uitstoot van schadelijke stoffen en de uitputting van niet hernieuwbare energiebronnen. Het gebruik van gas als energie veroorzaakt onder andere emissies van koolstofdioxide en daarmee de versterking van het broeikaseffect. Ook zorgt de winning van aardgas tot aardbevingen.

MILIEU EN KLIMAAT

CONCENTRATIE STIKSTOFOXIDEN (µg/m³)

RIVM (2012-2024)

Achtergrondconcentratie stikstofoxiden (NOx)

*Hoe **lager** hoe beter*

Grondslag normering
Wetgeving

Lange termijn doel
De lucht is schoon.

Relatie lange termijn doel
Stikstofoxiden (NOx) komen veelal vrij bij verbrandingsprocessen en is daarmee een belangrijke indicator voor vervuiling veroorzaakt door gemotoriseerd verkeer. Stikstofoxiden dragen bij aan verschillende milieuproblemen: de ongewenste vorming van troposferisch ozon maar ook de depositie van stikstofoxiden en atmosferische volgproducten, zoals aerosolen die een aandeel leveren in de verzuring en vermesting van bodem en oppervlaktewater.

MILIEU EN KLIMAAT

CHEMISCHE KWALITEIT (Percentage)

Informatiehuis water & CBS 2024)

Percentage waterlichamen waarvan de kwaliteit minimaal goed is.

*Hoe **hoger** hoe beter*

Grondslag normering
Gelijke verdeling percentages

Lange termijn doel
Het oppervlaktewater is schoon.

Relatie lange termijn doel
Het oppervlaktewater biedt plaats aan ecosystemen. In het kader van de kaderrichtlijn water wordt de kwaliteit van het oppervlaktewater beoordeeld. Hiervoor worden indicatoren als temperatuur, zuurstofgehalte en voedingsstoffen gemeten. Vergelijking met de normen levert dit een oordeel in de categorieën 'slecht', 'ontoereikend', 'matig', 'goed' en 'zeer goed' op.

MILIEU EN KLIMAAT

EMISSIE KOOLSTOFDIOXIDE (kg/inwoner)

Emissieregistratie | CBS (2010, 2015, 2019, 2020, 2021, 2022)

De gemiddelde emissie koolstofdioxide (CO2) per inwoner naar de lucht.

*Hoe **lager** hoe beter*

Grondslag normering
Wetgeving

Lange termijn doel
De lucht is schoon.

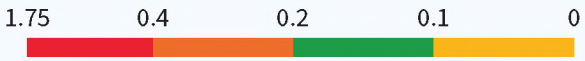
Relatie lange termijn doel
Koolstofdioxide is het gas dat de grootste bijdrage levert aan de toename van het broeikaseffect. Door de versterking van het broeikaseffect blijft de ingestraalde warmte van de zon meer aan het aardoppervlak, waardoor het warmer wordt. Dit heeft diverse effecten zoals extremere weersomstandigheden (langere drogere perioden en zwaardere buien) en stijging van de zeespiegel. In het Klimaatakkoord hebben overheden, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties afspraken gemaakt hoe dit doel te bereiken.

MILIEU EN KLIMAAT

HITTESTRESS (Graden Celcius)

RIVM (2017, 2022)

Jaarlijks gemiddelde temperatuurverschil dat ontstaat door het hitte-eiland effect.

*Hoe **lager** hoe beter*

Grondslag normering

Geografische vergelijking

Lange termijn doel

Er is geen overlast van hitte.

Relatie lange termijn doel

Verharde oppervlakten houden warmte langer vast dan water en natuurlijke vegetatie. Hierdoor kan er in steden een hogere temperatuur worden gemeten dan in de omliggende omgeving. Dit effect ontstaat vooral in de nacht. Gevoelige bevolkingsgroepen (baby's, kinderen en ouderen) kunnen hier gezondheidsklachten van ondervinden.

MILIEU EN KLIMAAT

HERNIEUWBARE ENERGIE (Percentage)

CBS, bewerking van Klimaatmonitor (2010-2022)

Percentage bekende hernieuwbare energie t.o.v. totaal bekend energieverbruik.

*Hoe **hoger** hoe beter*

Grondslag normering

Geografische vergelijking

Lange termijn doel

Alle geconsumeerde energie is afkomstig uit hernieuwbare bronnen en voor zover mogelijk afkomstig uit de eigen regio.

Relatie lange termijn doel

Duurzame energie is een van de mogelijkheden om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen en onafhankelijker te worden van fossiele energiebronnen.

©2013-2023

MILIEU EN KLIMAAT

ECOLOGISCHE KWALITEIT (Percentage)

Informatiehuis water & CBS 2024)

Percentage waterlichamen waarvan de ecologische kwaliteit minimaal goed is.

*Hoe **hoger** hoe beter*

Grondslag normering

Expert judgement

Lange termijn doel

Het oppervlakte water is schoon.

Relatie lange termijn doel

Het oppervlaktewater biedt plaats aan ecosystemen. In het kader van de kaderrichtlijn water wordt de kwaliteit van het oppervlaktewater beoordeeld. De fysisch-chemische kwaliteit biedt voorwaarden voor een stabiel ecosysteem in het oppervlaktewater. Hiervoor worden indicatoren als temperatuur, zuurstofgehalte en voedingsstoffen gemeten. Vergelijking met de normen levert dit een oordeel in de categorieën 'slecht', 'ontoereikend', 'matig', 'goed' en 'zeer goed' op.

MILIEU EN KLIMAAT

CONCENTRATIE FIJNSTOF PM2.5 (µg/m^3)

RIVM (2012-2024)

Achtergrondconcentratie fijnstof <2,5µm (PM2.5).

*Hoe **lager** hoe beter*

Grondslag normering

Wetgeving

Lange termijn doel

De lucht is schoon.

Relatie lange termijn doel

Fijn stof zijn kleine in de lucht zwevende deeltjes. Doordat fijn stof uit kleine deeltjes bestaat kan het makkelijk ingeademd worden. Eenmaal ingeademd kunnen deeltjes schade aanrichten in het ademhalingsstelsel. De zeer kleine deeltjes (ultrafijn stof en elementair koolstof) kunnen zelfs in het bloed worden opgenomen, waarna ze andere weefsels kunnen aantasten. De exacte werking hiervan in het lichaam is niet bekend, maar uit epidemiologische studies blijkt wel dat er aanzienlijke gezondheidsschade kan ontstaan.